

KÖZLEKEDÉSBIZTONSÁGI
SZERVEZET

TRANSPORTATION SAFETY
BUREAU

ZÁRÓJELENTÉS

**2008-351-5
VASÚTI BALESET**

**Vámosgyörk - Gyöngyös
2008. augusztus 14.**

A szakmai vizsgálat célja a súlyos vasúti balesetek, a vasúti balesetek és a váratlan vasúti események okainak, körülményeinek feltárása, és a hasonló esetek megelőzése érdekében szükséges szakmai intézkedések kezdeményezése, valamint javaslatok megtétele. A szakmai vizsgálatnak semmilyen formában nem célja a vétkesség vagy a felelősség vizsgálata és megállapítása.

Jelen vizsgálatot

- a légi-, a vasúti és a víziközlekedési balesetek és egyéb közlekedési események szakmai vizsgálatáról szóló 2005. évi CLXXXIV. törvény (a továbbiakban: Kbt.),
- a súlyos vasúti balesetek, a vasúti balesetek és a váratlan vasúti események szakmai vizsgálatának részletes szabályairól szóló 7/2006. (II.27.) GKM rendelet,
- illetve a Kbt. eltérő rendelkezéseinek hiányában a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény rendelkezéseinek megfelelő alkalmazásával folytatta le a Közlekedésbiztonsági Szervezet.

A Kbt. és a 7/2006. (II.27) GKM rendelet együttesen az Európai Parlament és a Tanács 2004/49/EK irányelve (2004. április 29.) a közösségi vasutak biztonságáról valamint a vasúttársaságok engedélyezéséről szóló 95/18/EK tanácsi irányelv és a vasúti infrastruktúrapacitás elosztásáról, továbbá a vasúti infrastruktúra használati díjának felszámításáról és a biztonsági tanúsítványról szóló 2001/14/EK irányelv módosításáról (vasútbiztonsági irányelv) szóló uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálják:

A Közlekedésbiztonsági Szervezet illetékessége a 278/2006.(XII.23.) Korm. rendeleten alapul.

Fenti szabályok szerint

- A Közlekedésbiztonsági Szervezetnek a súlyos vasúti balesetet ki kell vizsgálnia.
- A Közlekedésbiztonsági Szervezet mérlegelési jogkörében eljárva kivizsgálhatja azokat a vasúti baleseteket, illetve váratlan vasúti eseményeket, amelyek megítélése szerint más körülmények között súlyosabb következményű balesethez vezethettek volna.
- A szakmai vizsgálat független a közlekedési baleset, illetve az egyéb közlekedési esemény kapcsán indult más közigazgatási hatósági, szabálysértési, illetve büntetőeljárástól.
- Jelen zárójelentés kötelező erővel nem bír, ellene jogorvoslati eljárás nem kezdeményezhető.

A Vizsgálóbizottság tagjaival szemben összeférhetlenség nem merült fel. A szakmai vizsgálatban résztvevő személyek az adott ügyben indított más eljárásban szakértőként nem járhatnak el.

A Vb köteles megőrizni és más hatóság számára nem köteles hozzáférhetővé tenni a szakmai vizsgálat során tudomására jutott adatot, amely tekintetében az adat birtokosa az adatközlést jogszabály alapján megtagadhatta volna.

Jelen zárójelentés

alapjául a Vb által készített, a KBSZ főigazgatója által elfogadott és az észrevételek megtétele céljából – rendeletben meghatározott – érintettek számára megküldött zárójelentés-tervezet szolgált.

A zárójelentés-tervezet megküldésével egyidejűleg a KBSZ főigazgatója értesítette az érintetteket a záró megbeszélés időpontjáról, és arra meghívta az érintett személyeket, szervezeteket.

A 2009. december 15-én megtartott záró megbeszélésen az alábbi szervezetek képviseltették magukat:

- Nemzeti Közlekedési Hatóság
- MÁV Zrt.
- MÁV-TRAKCIÓ Zrt.

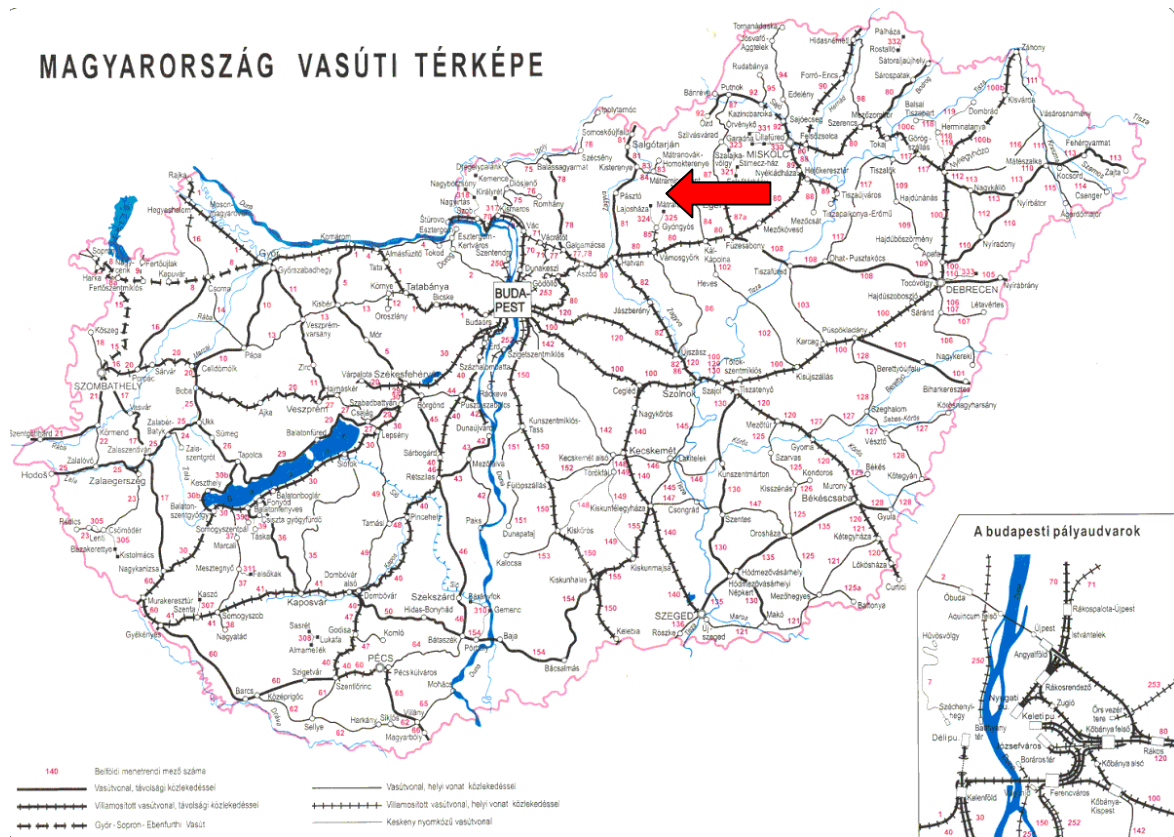
MEGHATÁROZÁSOK ÉS RÖVIDÍTÉSEK

BIG	MÁV Zrt. Biztonsági Igazgatóság
CSM	A vezetőálláson a mozdonyvezető egyedül teljesít szolgálatot („csak mozdonyvezető”)
GKM	Gazdasági és Közlekedési Minisztérium
KBSZ	Közlekedésbiztonsági Szervezet
Kbvt.	A légi-, vasúti és a víziközlekedési balesetek és egyéb közlekedési események szakmai vizsgálatáról szóló 2005. évi CLXXXIV. törvény
MÁV Zrt.	Magyar Államvasutak Zártkörűen Működő Részvénytársaság
mh.	megállóhely
NKH	Nemzeti Közlekedési Hatóság
psz.	pályaszám
Vb	Vizsgálóbizottság
VBO	MÁV ZRt. Biztonsági Igazgatóság illetékes Területi Vasútbiztonsági Osztálya

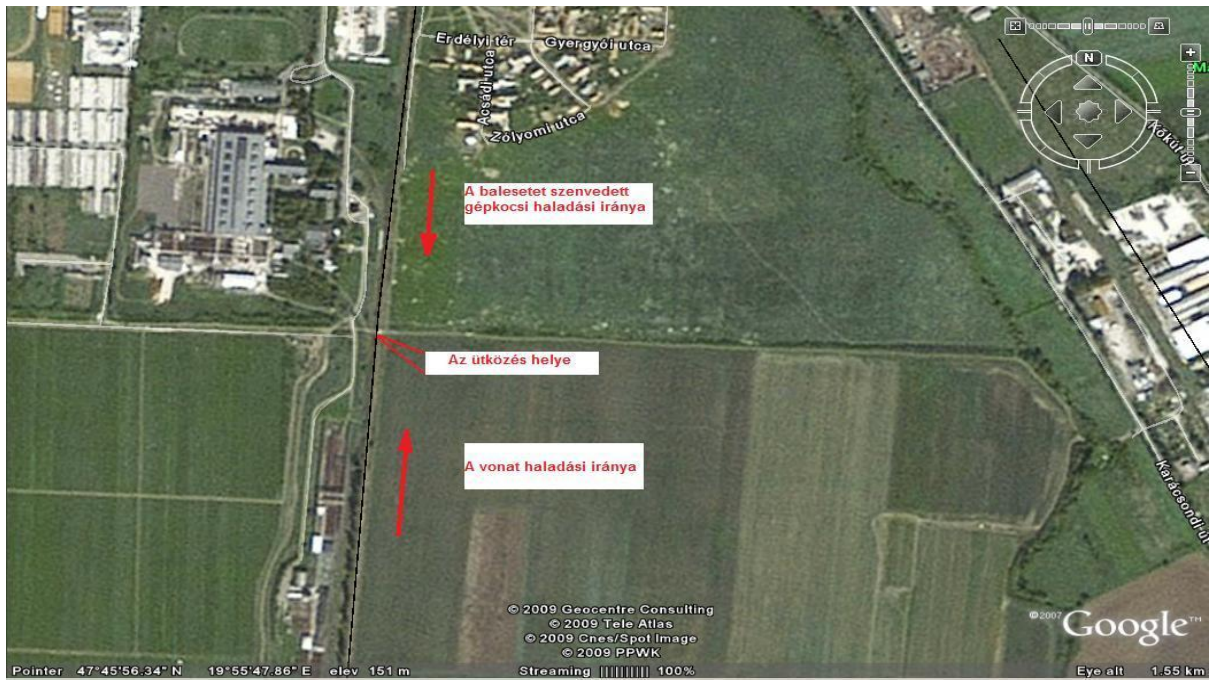
AZ ESET ÖSSZEFOGLALÁSA

Az eset kategóriája	vasúti baleset (jelentős)
Az eset jellege	baleset vasúti átjáróban
Az eset időpontja	2008. augusztus 14. 15 óra 43 perc
Az eset helye	Vámosgyörk – Gyöngyös 102+66 szelvény
Vasúti rendszer típusa	országos
Mozgás típusa	regionális személyszállító vonat
Az eset kapcsán elhunytak/ súlyosan sérültek száma	5 / 0 fő
Pályahálózat működtető	MÁV Zrt.
Rongálódás mértéke	kb. 700 000 Ft a vontatójárműben
Érintett vonat száma	35616
Üzembentartó	MÁV START Zrt.
Nyilvántartó állam	Magyar Köztársaság

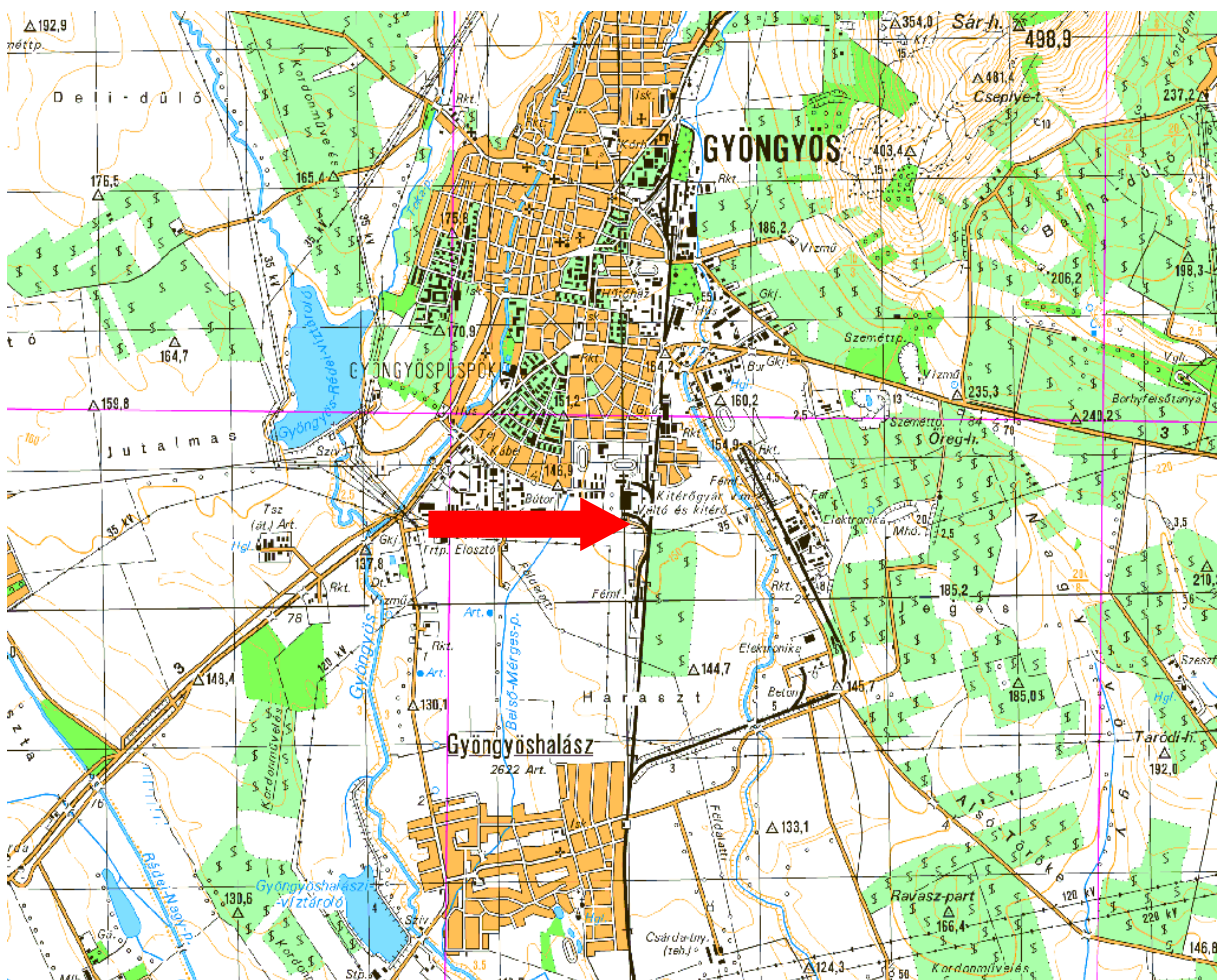
MAGYARORSZÁG VASÚTI TÉRKÉPE

1. ábra: A baleset helyszíne

2. ábra: A baleset közelebbi helye (1)

3. ábra A baleset közelebbi helye (2)

Bejelentések, értesítések

A KBSZ ügyeletére az esetet 2008. augusztus 14-én 16 óra 18 perckor jelentette a MÁV ZRt. hálózati főüzemirányítója.

A KBSZ ügyeletese

- 2008. augusztus 14-én 16 óra 19 perckor jelentette a KBSZ ügyeletés vezetőjének, aki a kivonulást elrendelte.

Vizsgálóbizottság

A KBSZ főigazgatója a vasúti közlekedési baleset vizsgálatára 2008. augusztus 14-én az alábbi Vizsgálóbizottságot jelölte ki:

Vezetője	Chikán Gábor	balesetvizsgáló
Tagjai	Prisznyák Éva	balesetvizsgáló
	Lesták Mihály	baleseti helyszínelő

2008. november 30-án, 3 munkatársunk köztisztviselői jogviszonyának megszűnése miatt feladat-átcsoportosítás történt, a KBSZ főigazgatója a Vb vezetőjének Prisznyák Évát, a Vb tagjának pedig Karosi Róbertet jelölte ki.

Az eseményszűrés áttekintése

A Vb 2008. augusztus 14-én a helyszínrre érkezett és vizsgálatot végzett.

A menetíró regisztrátumot a Vb kiértékelte.

A Vb a szükséges dokumentációt a Gyöngyös Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Közlekedésrendészeti Osztály Közlekedésrendészeti Alosztálytól, valamint a MÁV Zrt. Miskolc Területi Vasútbiztonsági Osztályától kikérte és kiértékelte.

2008. szeptember 10-én és 2009. március 26-án további helyszíni bejárást tartott a Pályavasúti Üzletág Pályavasúti Területi Központ Miskolc Pályalétesítményi Alosztály, a Nemzeti Közlekedési Hatóság, MÁV Zrt. Vasútbiztonsági Osztály, Gyöngyös Város Rendőrkapitányság, Gyöngyös Város Önkormányzat Városüzemeltetési Igazgatóság részvételével, azonban ezen bejárások megtartásáról a Közlekedésbiztonsági Szervezetet nem értesítették.

A Vb. ismételt helyszíni szemlét tartott és további, összehasonlításra alkalmas fényképfelvételeket készített 2009. március 4-én.

Az eset rövid áttekintése

2008. augusztus 14-én a 35616 sz. személyvonat Vámosgyörk állomásról 15 óra 31 perckor, 11 perc késéssel indult Gyöngyös állomásra, a csatlakozó vonat késése miatt. 15 óra 43 perckor egy személygépkocsi behaladt a 102+66 számú szelvényben lévő, nem biztosított, szilárd burkolatú útátjáróba, ahol a 35616 sz. vonat továbbító V43-1372 psz. mozdollyal ütközött. Az ütközés következtében a személygépkocsiban utazó öt személy közül 4 a helyszínen, az ötödik személy pedig a kitért mentőautóban életét veszítette. A vonat továbbító mozdony szolgálatképtelenné vált. A vonatot segély vontatójárművel 18 óra 35 perckor Vámosgyörk állomásra visszahúzták. A pálya 19 óra 20 perckor szabadult fel.

Az útátjáró kialakítása a szabályoknak megfelelt, de az esemény időpontjában a csökkentett rálátás nem volt biztosítva. A baleset a személygépkocsi vezetőjének a vasúti átjáró kellő körültekintés nélküli megközelítése miatt következett be.

A kis forgalmú, nem biztosított útátjáró megszüntethetőségét a továbbiakban az illetékes hatóságnak javasoljuk megfontolni, különös tekintettel arra, hogy mintegy 700 m távolságban biztosított útátjáró áll rendelkezésre, erre vonatkozóan a Vb. biztonsági ajánlást ad ki.

1. TÉNYBELI INFORMÁCIÓK

1.1 Az esemény lefolyása

A 35616 sz. személyvonat Vámosgyörk – Gyöngyös állomások között naponta közlekedő regionális személyszállító vonat. A baleset napján a menetrend szerinti 15 óra 20 perc helyett 15 óra 31 perckor indult, csatlakozó vonatra várás miatt.

15 óra 43 perckor a 102+66 számú szelvényben lévő, nem biztosított, szilárd burkolatú útátjáróban a vonat V43 1372 psz. mozdonya ütközött egy személygépkocsival. A személygépkocsi a vasúttal párhuzamos területen haladt, majd csatlakozott a 85. sz. vasútvonalat merőlegesen keresztező földútra, amelyre 90°-os szögben fordult rá.

A mozdonyvezető a közúti jármű észlelésekor hangjelzést adott, gyorsfékezést alkalmazott, azonban az ütközést elkerülni már nem tudta, mert a személygépkocsi nem állt meg, a vezetője a vonat haladási irányát tekintve jobbról behaladt a vasúti átjáróba. Az ütközés következtében a személygépkocsiban utazó öt személy közül 4 a helyszínen, a személygépkocsiban, az ötödik személy pedig a kikerkezett mentő-autóban életét veszítette. A vonatot továbbító mozdony szolgálatképtelenné vált. A vonatot segély vontatójárművel 18 óra 35 perckor Vámosgyörk állomásra visszahúzták. A pálya 19 óra 20 perckor szabadult fel.

1.2 Személyi sérülés

Sérülések	Személyzet	Utások	Útátjáró használók	Egyéb
Halálos	-	-	5	-
Súlyos	-	-	-	-
Könnyű	-	-	-	-
Nem sérült	-	-	-	-

1.3 Vasúti járművek sérülése

Az érintett vasúti járműben az eset kapcsán mintegy 700 000 Ft anyagi kár keletkezett. Megrongálódott a pályakotró, légvezeték elzáró-váltók, légtömlők.

1.4 Infrastruktúrában keletkezett kár

Az érintett infrastruktúrában az eset kapcsán anyagi kár nem keletkezett.

1.5 Egyéb kár

A balesetben részes gépkocsi javíthatatlanná vált.

1.6 A személyzet adatai

1.6.1 A 35616 számú vonat mozdonyvezetője

Kora	43 év
Neme	férfi
Szakképesítése	gépésztechnikus, mozdonyvezető
Beosztása a baleset idején	mozdonyvezető
Orvosi alkalmassági érvényessége	2010. január
Legutóbbi szolgálatba lépés ideje	2008. augusztus 14. 11 óra 00 p.

1.7 A vonat jellemzői

Vonatszám	35616
Vonat neve	regionális személyszállító vonat
Vonattovábbítás módja	CSM
Mozdony pályaszáma	V43-1372
Mozdony tulajdonosa	MÁV Trakció Zrt.
Továbbított kocsik tulajdonosa	MÁV Start Zrt.
Továbbított kocsik pályaszáma	50 55 2007 793-2 (Bhv típusú kocsi), 50 55 8007 346-6 (BDbt típusú kocsi)
Vonathossz	64 m
Elegytömeg	161 t
Előírt fékszázalék	64%
Tényleges fékszázalék	91%

1.8 A vasúti pálya és biztosítóberendezés leírása

A 85. sz. Vámosgyörk – Gyöngyös vasútvonalon állomástávolságú követési rend van. Térközi közlekedésre, jelfeladásra nincs kiépítve a pálya. A baleset helyszínétől (102+66 szelvény) mintegy 700 m-re, a 110+40 sz. szelvényben alakították ki az AS 110-es fényjelzős sorompót, amelyet tengelyszámláló berendezés vezérel. A 102+66 szelvényben szilárd burkolatú, nem biztosított, 6 m széles útátjáró került kialakításra. Az útátjáróra vezető földúton a „Vasúti átjáró kezdete („András-kereszt”) jelzőtábla volt elhelyezve, azonban megállási kötelezettséggel járó elsőbbségadás kötelező tábla nem.

4. ábra „András-kereszt” (a bozót a baleset után lett kiírva)

Az útátjáróban a csökkentett rálátási háromszög nem volt biztosított.

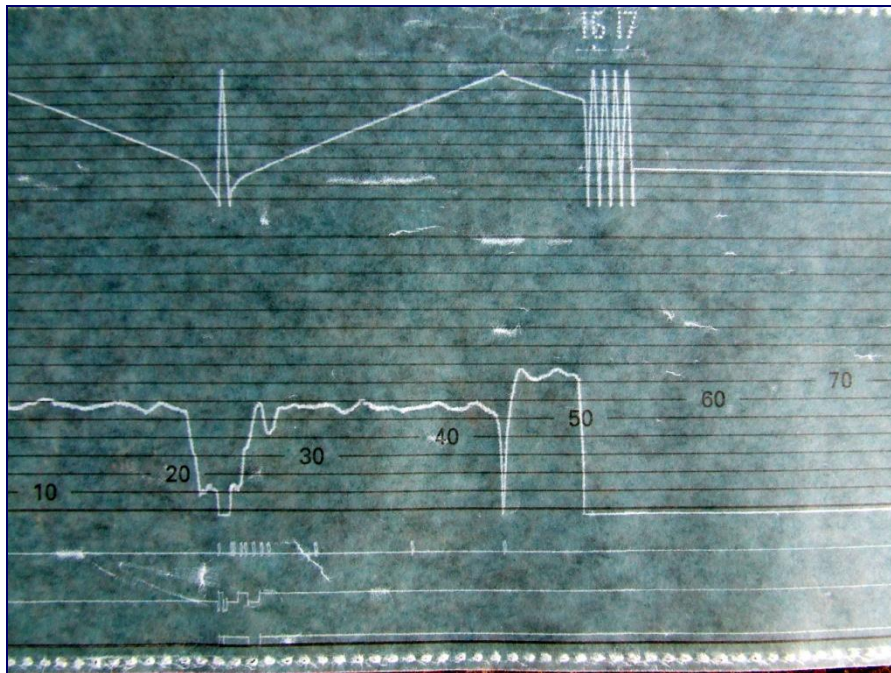
5. ábra: Csökkentett rálátási háromszög hiánya

1.9 Állomási adatok

Az eset szempontjából nincs jelentősége, ezért részletezése nem szükséges.

1.10 Vasúti járművek adatrögzítői

A 35616 sz. vonatot továbbító V43 1372 mozdonyon Teloc RT9 sebességregisztráló berendezés volt, melynek méréshatára 150 km/h. A benne lévő szalag méréshatára 150 km/h.

6. ábra: A 35616 sz. vonat menetíró regisztrátuma

7. ábra: A vonat megállásának helye a 104. sz. szelvénykő mellett

1.11 Kommunikációs eszközök

A kommunikációs berendezések az esemény lefolyására nem voltak hatással, ezért részletezésük nem szükséges.

1.12 Meteorológiai adatok

Az esemény időpontjában az időjárás csendes, derült, + 35 C° volt, a szabadlátás és a távolbalátás nem volt korlátozva, nappali természetes fény mellett.

1.13 A túlélés lehetősége

Az eset során az áldozatok olyan fokú sérüléseket szenvedtek, hogy az azonnali orvosi beavatkozás sem menthette volna meg egyik elhunyt személy életét sem. A gépkocsi rongálódása olyan fokú volt, hogy az utasok rendelkezésére álló túlélési tér teljesen összeroncsolódott.

A mentőegységek értesítése rendben megtörtént, a mentés nem szenvedett késedelmet. A mentésben 2 mentő gépkocsi vett részt 6 fővel, valamint 1 tűzoltó gépkocsi 5 fővel.

1.14 Próbák és kísérletek

A Vb a vizsgálat során próbákat és kísérleteket nem folytatott.

1.15 Érintett szervezetek / a munkaszervezés jellemzése

A mozdonyvezető az eset napján 11 órakor jelentkezett szolgálatra, frissen, kipihenten. A baleset napját megelőzően hosszabb szabadság után ez volt az első szolgálata.

1.16 Szabályok és szabályzatok

A rendőrség által kiadott igazságügyi szakértői vélemény szerint a járművezető rendelkezett érvényes vezetői engedéllyel, alkoholt nem fogyasztott. A személygépkocsi műszaki állapota megfelelő volt, annak motorja a baleset időpontjában járt.

A KRESZ (1/1995. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet szabályozza a vasúti átjáróban való közlekedés szabályait.

„39.§ (1) A vasúti átjárót megközelíteni csak fokozott óvatossággal szabad.

(2) A vasúti átjárón csak folyamatosan – megállás nélkül – legalább 5 km/óra átlagsebességgel szabad áthaladni.

(3) A vasúti átjáró előtt (...) meg kell állni, ha

a) bármely irányból vasúti jármű közeledik, (...)

(4) Biztosítatlan vasúti átjáróra járművel csak abban az esetben szabad ráhajtani, ha a vezetője meggyőződött arról, hogy az átjáró felé vasúti jármű egyik irányból sem közeledik, és a (2) bekezdésben meghatározott folyamatos áthaladásra lehetőség van.”

A **20/1984. (XII.21.) KM rendelet** az utak forgalomszabályozásáról és a közúti jelzések elhelyezéséről szabályozza a vasúti átjáró megszüntetésének szabályait, annak lehetőségét és eseteit.

A **30/1988. (IV.21.) MT rendelet** a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény végrehajtásáról előírásait kell alkalmazni a vasút útátjárók közelében a rálátási háromszögben lévő növényzet magasságát tekintve.

1.17 Kiegészítő adatok

A Vb helyszíni megállapításait megerősítette a Gyöngyös Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Közlekedésrendészeti Osztály Közlekedésrendészeti Alosztály 10030/1442/2008/bü. átirata, miszerint a baleset a néhai járművezető nagyfokú figyelmetlenségére, a vasúti átjáróban az elsőbbségadási kötelezettség hiányára vezethető vissza.

A Vb a fenti tényadatokon kívül következtetések levonása és biztonsági ajánlások megtétele szempontjából egyéb körülményt nem tart lényegesnek, ezért további adatokat nem kíván ismertetni.

1.18 Korábbi hasonló esemény

A KBSZ korábban hasonló eseményt (baleset nem biztosított vasúti átjáróban) nem vizsgált.

2. ELEMZÉS

A személygépkocsi mozgása a baleset előtt:

A helyszíni vizsgálat során megállapításra került, hogy a személygépkocsi vezetője Gyöngyös, Erdélyi tér irányából a 85. sz. vasútvonallal párhuzamosan, egy úttá nem nyilvánított, de járművek által korábban is járt, kitaposott területen haladt. A 102+66 sz. szelvényben érte el a vasúti pályára merőleges földutat. Ezen földútra csatlakozva haladt be a sorompó nélküli vasúti átjáróba, ahol ütközött a 35616 sz. vonat V43-1372 psz. mozdonyával.

A vonat mozgása:

A 35616 sz. vonat mozdonyvezetője a 85. sz. vasútvonalon Vámosgyörk állomásról Gyöngyös irányába közlekedett. Gyöngyöshalász mh. és Kitérőgyár mh. között a számára előírt 80 km/ó – megengedett – sebességgel.

Az ütközés a 102+66 sz. szelvényben történt. A Vb vizsgálata szerint a 35616 sz. vonat mozdonyvezetője amikor észrevette, hogy menetirány szerint a jobb oldalról egy személygépkocsi befordul a nem biztosított útátjáróba, azonnal hangjelzést adott és gyorsfékezést alkalmazott, - de az ütközést - 73-75 km/ó sebességre lassulva - elkerülni nem tudta. A mozdony jobb eleje ütközött a személygépkocsi bal első ajtajának ajtóoszlophoz közeli részével, majd maga előtt tolta azt a megállás helyéig.

A vonat eleje a megálláskor a 104+48 sz. szelvényben volt.

A mozdony menetíró regisztrátumáról készült digitális kép eredetijén a 0-150 km/h sebességtartomány 788 képpont magas. A regisztrátum-vonal legnagyobb kitérése az ütközést megelőző szakaszon – a regisztrátum 0 helyzetéhez képest – 420 képpont.

Ennek megfelelően az alkalmazott legnagyobb sebesség:

$$420/788 \times 150 = 80 \text{ km/h}$$

A vonat elejének helye a mozdony és kocsik hossza alapján a 102 sz. szelvény-kötől:

$$15,7 \text{ m} + 23,7 \text{ m} + 9,0 \text{ m} = 48,4 \text{ m}$$

Mindezek alapján a vonat az ütközéstől (102+66) a megállásig (104+48)

$$10448-10266 = 182 \text{ m utat tett meg.}$$

A regisztrátumon az 5 km távolsághoz tartozó szalaghossz 496 képpont. Az ütközés így a megállásnak a regisztrátumon is egyértelműen azonosítható helye előtt

$$182 / 5000 \times 496 = 18 \text{ képpontra}$$

keresendő. A sebesség itt a – csak közelítőlegesen behatárolható – 386 képpontnak megfelelően

$$386 / 788 \times 150 = \text{kb. } 73 \text{ km/h volt.}$$

A vonat az engedélyezett 80 km/h sebességet betartva közlekedett. Ezt követően kifuttatás (sebesség csökkenés) látható, az útátjáró után 500 méterrel Kitérőgyár megállóhely következik.

A balesetben érintett útátjáró a 102+66 szelvényben van. A vonat az ütközés után úgy állt meg, hogy a második kocsi mellett volt a 104. sz. szelvénykő).

Az átjáróba érkező járművek részére a beláthatóságot a jármű érkezési irányából a növényzet a baleset napján zavarta. A tereptárgyak és az épített környezet azonban azt nem korlátozta. A közút felé a csökkentett rálátási háromszög sem volt biztosított. A másik közlekedési irányból az esemény idején a - „Vasúti átjáró kezdete jelző (andráskereszt)” - növényzet által takart állapotban volt. A beláthatóságot akadályozó növényzet eltávolításával a második helyszíni szemle idején már a teljes rálátási háromszöget biztosítva találtuk.

8. ábra: Útátjáró a 102+66 szelvényben (a. 2009. III. 4-én b. a baleset napján)

Elkerülhetőség

Amennyiben a személygépkocsi - figyelembe véve a 90°-os kanyarodási irányát és az enyhén emelkedő útátjáróra vezető utat is – a KRESZ szerinti (legalább 5 km/h) haladási sebességgel, a veszélyes hely közelében elvárható fokozott figyelemmel közlekedett volna, meg tudott volna állni a közeledő vonat előtt.

Az útátjáró kialakítása

A 20/1984. (XII. 21.) KM rendelet II. függelék h) pontja szerint

„A csökkentett rálátási háromszög esetében az úttest felezővonalának és a vasúti pálya tengelyének metszéspontjától, az út tengelyén a vasúti átjáró kezdete (andráskereszt) jelzőtábla oszlopától visszafelé mért 1 méter távolságból a közeledő vonat látható, amennyiben az az előírt sebességgel halad.”

A 20/1984. (XII. 21.) KM rendelet mellékletének VIII. fejezet 29.1. szerint

„Biztosítatlan vasúti átjárónál abban az esetben kell megállási kötelezettséggel járó elsőbbségadást előírni, ha csak a csökkentett rálátási háromszög szabad, ...” A Vb megállapítása szerint, mivel a növényzet eltávolítása után a teljes rálátási háromszög is biztosítható, nem kell a tábla kihelyezése iránt intézkedni.

Tekintettel a rálátási háromszög hiányára, az útátjáró megjelölése nem felelt meg a 20/1984. (XII. 21.) KM rendelet mellékletének VIII. fejezet 29. 1. pontjának, mert megállási kötelezettség nem volt előírva.

A Vb a második helyszíni bejárás során további fényképfelvételeket készített. A felvételekből megállapítható, hogy a baleset bekövetkeztére az útátjáró műszaki állapota is hatással lehetett, mert a rálátást akadályozó növényzet a baleset idején nem volt megfelelően eltávolítva, ezért a csökkentett rálátás sem volt szabály-szerű. Az összehasonlító fényképfelvételek szerint a növényzet későbbi eltávolítása a teljes rálátási háromszöget biztosította. (9. és 10. ábra)

A 102+66 sz. szelvényben lévő, nem biztosított átjáróban a csökkentett rálátási háromszög biztosítva nem volt. Az útátjáró kialakítása a vasútra merőleges földút irányából történt. A balesetet okozó járművezető ezen földútra közvetlenül a „Vasúti átjáró kezdete (andráskereszt)” jelzőtábla előtt – 1-2 m-re – kanyarodott az úttá nem minősített, de járművek által kijárt földterületről, majd megállás nélkül ráhaladt a vasúti pályára. A 35616 sz. vonat mozdonyvezetője akkor adott hangjelzést és alkalmazott gyorsfékezést, amikor meglátta a kanyarodó személygépkocsit.

9. ábra A baleset helyszíne 2008. VIII. 14.

10. ábra Az útátjáró a gépkocsi haladási iránya felől (2009. III. 4.)

Az útátjáróra vezető út balesetveszélyes egyenetlenségeit is meg kell szüntetni.

11. ábra: Átjáró egyenetlensége

A Vb megállapította, hogy a baleset helyszínéhez (102+66 szelvény) közel, a 110+50 sz. szelvényben biztosított útátjáró áll rendelkezésre. 2009. március 30-án a MÁV Zrt, a Gyöngyös Rendőrkapitányság, a Nemzeti Közlekedési Hatóság regionális szervezete és a helyi Önkormányzat képviselőinek részvételével helyszíni bejárást tartottak, ahol a résztvevők egyetértettek a 102+66 sz. szelvényben lévő nem biztosított útátjáró megszüntethetőségének kérdésében.

Gyöngyös Város Önkormányzata az ezzel kapcsolatos észrevételét – mint közútkezelő – írásban, utólagosan teszi meg, amelyet a zárójelentés-tervezet elkészítéséig nem hozták a Vb tudomására.

3. KÖVETKEZTETÉSEK

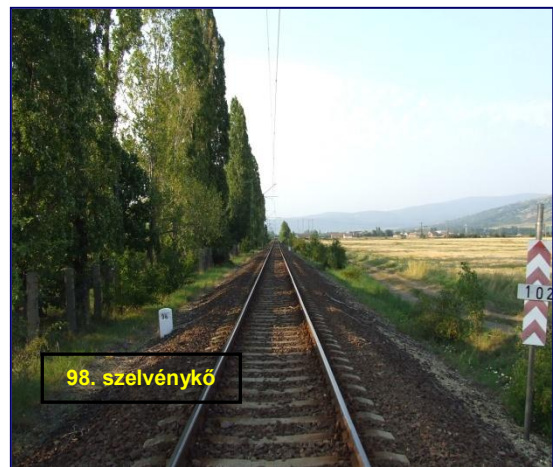
3.1 Az eset bekövetkezésével közvetlen összefüggésbe hozható ténybeli megállapítások

A Vb a helyszíni szemle tapasztalatai, a beszerzett dokumentumok, illetve a rendelkezésre álló fényképfelvételek elemzése és értékelése alapján a következőket állapította meg:

- A Vámosgyörk – Gyöngyös vasútvonalon Gyöngyöshalász mh – Kitérőgyár mh között a 102+66 sz. szelvényben lévő, nem biztosított útátjáró megjelölése a közlekedő vonatok felé az utasításoknak megfelelő, azonban a közút felé a 20/1984 mellékletének VIII. fejezet.29.(1) szerinti megállási kötelezettségre utaló tábla nem volt kitűzve.

12. ábra: Útátjáró a földút irányába

13. ábra: Az útátjáró megjelölése a vasúti forgalom felé

- A 35616 sz. vonat a számára megengedett sebességgel haladt, a V43-1372 psz. mozdony vezetője a Vb vizsgálata szerint mindent megtett az ütközés elkerülése érdekében.
- A személygépkocsi olyan területen haladt, párhuzamosan a 85. sz. vasútvonallal, szemből a 35616 sz. vonattal - amely közúti közlekedésre kijelölve, úttá minősítve nem volt. A járművezető a több száz méter hosszú, vasútvonallal párhuzamos haladás során - amely a lakóhelye közelében volt - tudatában kellett, hogy legyen a veszélyforrásnak.
- A Rendőrség és a Vb véleménye szerint a személygépkocsi vezetője az útátjárón való áthaladást kellő körültekintés nélkül kezdte meg annak ellenére, hogy volt helyismerete. A körültekintést az útátjáró környezetében lévő elhanyagolt növényzet nehezítette, de nem tette lehetetlenné. A Rendőrség által kirendelt igazságügyi szakértő véleménye szerint a jármű motorja az ütközés pillanatában „gyújtott” állapotban volt.
- A baleset bekövetkezését a Vb a személygépkocsi vezetőjével kapcsolatban felmerült emberi tényezőre vezeti vissza.

3.2 **Az eset bekövetkezésével közvetetten összefüggésbe hozható ténybeli megállapítások**

A baleset helyszínétől (102+66 sz. szelvény) mintegy 700 m-re, a 110+50 sz. szelvényben biztosított útátjáró áll rendelkezésre. 2009. március 30-án a MÁV Zrt., a Gyöngyös Rendőrkapitányság, a Nemzeti Közlekedési Hatóság Regionális Szervezete (Eger) valamint a helyi Önkormányzat képviselőinek részvételével tartott helyszíni bejáráson a résztvevők egyetértettek a 102+66 sz. szelvényben lévő, nem biztosított útátjáró elvi megszüntethetőségének kérdésében.

Vasúti átjáró megszüntetését a közút kezelője, jelen esetben Gyöngyös Város Önkormányzata is kezdeményezheti a Nemzeti Közlekedési Hatóságnál. A Vb. rendelkezésére álló információk szerint Gyöngyös Város Önkormányzata ilyen kezdeményezéssel nem élt. A Vb. telefonon történt megkeresésére a Vb által kezdeményezett megbeszélésen részt venni nem kívántak.

A 20/1984. (XII.21.) KM rendelet 3. § (3) bek. a) pontja szerint: „Az engedélyezési jogkört gyakorló közlekedési hatóság elrendelheti a vasúti átjáró, illetve a vasúti gyalogos átkelőhely megszüntetését, ha a közúti forgalom jelentéktelen, és az más vasúti átjáróba, illetve vasúti gyalogos átkelőhelyhez átterelhető.” A Vb. ismeretei szerint ezen megszüntetést a vizsgálat lezárásáig az NKH sem kezdeményezte.

A 20/1984 (XII. 21.) KM rendelet mellékletének VIII. fejezet 26.4. pontja szerint ...”a rálátás akkor szabad, ha abba – külön jogszabályban meghatározott magasságot meghaladó – olyanfa, illetve növényzet nincs, amely a vasúti pályára a rálátást akadályozza.” Ezen külön jogszabály a 30/1988. (IV. 21.) MT rendelet a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény végrehajtásáról 32. § (2) bek. szerint ...”az út és a vasút szintjétől számított 50 centiméternél magasabb fát, növényzetet ültetni, természeteni nem szabad.”

(2) A közlekedési hatóság elrendelheti a vasúti átjáró rálátási háromszögének területén lévő fa, illetve egyéb növényzet kivágatását.”

A baleset idején az útátjáró előírtól magasabb növényzete közvetetten közreható annak bekövetkezésében. Ezen – a növényzetre vonatkozó - körülményt a Vb a további helyszíni szemlén szabályszerűnek találta.

3.3 **Az eset bekövetkezésével összefüggésbe nem hozható, kockázatnövelő tényezők**

Az esemény időpontjában a külső hőmérséklet + 35 C° volt, amely a vezető koncentrációs készségét vélhetően kedvezőtlenül befolyásolhatta.

4. BIZTONSÁGI AJÁNLÁS

A vizsgálat megállapításai alapján a Vb az alábbi biztonsági ajánlás kiadását tartja szükségesnek:

BA2008-0351-5-01: Javasoljuk a Nemzeti Közlekedési Hatóságnak, hogy a 20/1984. (XII. 21.) KM rendelet 3. § (3) bek. a) pontja alapján az érintett szervek bevonásával vizsgálja felül a 85. sz. Vámosgyörk – Gyöngyös vasútvonal 102+66 sz. szelvényében lévő útátjáró fenntartásának szükségességét, különösen abban az összefüggésben, hogy ezen útátjáró kis forgalma kiváltható-e a 110+40 sz. szelvényben lévő, fénysorompóval biztosított, forgalomtechnikailag biztonságosabb átjáróra való tereléssel.

4.1. Észrevételek és vélemények

A Nemzeti Közlekedési Hatóság álláspontja szerint a vasúti átjáró megszüntetésének kezdeményezése a helyi önkormányzat feladata.

Budapest, 2009. december 15.

Prisznyák Éva
Vb vezetője

Lesták Mihály
Vb tagja

Karosi Róbert
Vb tagja